

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Redazione ed amministrazione
Piazza Adamich.

Előfizetési ár — Associazione:
Egy évre Per 1 anno 6.— fit
Félévre » 6 mesi 3.— »
Negyedévre » 3 » 1.50 »
2 órára » 2 » 1.— »
Külföldre 1 évre. Per l'estero 8.— »

FIUME

Kereskedelmi-, tengerészeti- és társadalmi lap.

Giornale commerciale, marittimo e sociale.

Művelődési és nyitottak:
Olvashatók Árszabály szerint a kiadó
hivatalban, (Piazza Adamich).

Továbbá és kizárólag:
Goldberger A. V. hirdetői irodá-
ban Budapest, Váci-utca, Oppel-
B-nél, Bécs, Stubenbastei N. 2.

Inserzioni ed articoli comunicati si assu-
mono nell'ufficio di spedizione in Fiume
Piazza Adamich.

1889 Aprilis 14

Megjelenik minden vasárnap

14 Aprile 1889

Az Adriatársulat tevékenysége 1888-ban.

Az Adria magyar tengeri gőzhajózási társulat mult évi üzleti tevékenységét már lapunk megelőző számában és általában a kellő mértékben méltatni el nem mulasztottuk. — Ama nagy jelentőségű szerep, melyet egy erős magyar tengeri gőzhajózási társulatnak, Magyarország közgazdasági viszonyaival szemben tulajdonítottunk, tulajdon nem a lapszik. — Az „Adria társulat” tevékenysége utján már eddig is elért világforgalmi eredmények élénken bizonyítják állításaink igazságát, de egyszersmind annak szükségességét, hogy a társulatnak lehetőleg gyors fejlesztése a szószoros értelmében közgazdaságunk jövőjének legfontosabb kérdése.

A magyar tengeri kereskedelmi forgalom, néhány év előtt alig terjedt messzebbre mint a középtenger kikötőire, ezentúl, csak itt-ott beszélt a magyar tengeri kereskedelem forgalmáról szóló statisztika egy-egy hajórakományról. — Ésh nem is kizárólag az Adriatársulatnak tulajdoníthatjuk már már a messze tengerre szétágazó forgalmunkat, nélkül a bizonyára nem dicsőíthetők a Fiumében eddig elért eredményekkel.

Ha az Adria által a mult évben teljesített áruforgalmat figyelembe vesszük úgy megnyugvással tekinthetünk a jövő elé. — A nagy keret melyben a magyar tengeri kereskedelem mozog, úgy nagyjában már előttünk van. Az Adria hajói Angliának nevezetesebb piacain kívül, élénk forgalmat létesítettek és tartanak főn Franciaország, Belgium, Németalföld, Spanyolország, Portugália, Olaszország, Brazília, Szakamerika stb. kikötői és Fiume közt. — E forgalom még sok tekintetben hűzagos ugyan, de bizonyára csak idő kérdése, annak teljesebbé tétele. — Minél gyorsabban fejlesztjük a magyar tengeri kereskedelem emelére megalkotott intézményeket, an-

A „Fiume” tárczája

Magyar nők utazásai.

Írta: Márki Sándor

Olaszország és Svájc.

III.

Rómából Nápolyba ment s egyik hűségesebb lovagjának kíséretében, postakocsin ért oda oly úton, mely akkortájt afféle hírből állt, mint, Angyal Bandi és Zöldi Marci idejében, nálunk a Bakony. A Fortuna muliebri templománál, mely azon a helyen áll, hol Coriolanust nők könyei birták visszatérésre, nemének felsőbb hivatásába vetett hite még jobban erősödött; mint már Róma határában büszkeséggel túltette azon tudat, hogy látta a helyet, hol Lucretia — élt.

Nápolyt a világ legvigább és legbájosabb városának tartja, melynek népéletét rendkívül élénk és kedvesen írja le. Számos kirándulást tett a környékre s mulatságosan beszélt el a Vezuv meg-

nál gyorsabban érhetjük el e tekintetben a kielégítőbb eredményt.

Az Adriatársulat hajóit a mult évben nem kevesebb, mint 193.81 tonna és 16.189 köbméter árut vitték ki. — E mennyiségből esett:

Angol kikötőkre: 112.47 tonna és 3425 köbm. áru.
Francia kikötőkre: 40.562 tonna, és 11.564 köbm.

Bélgia kikötőkre: 7693 tonna.
Németalföldi kikötőkre: 4769 tonna.
Spanyol kikötőkre: 2179 tonna.
Portugál kikötőkre: 1514 tonna.
Olasz kikötőkre: 422 tonna, 615 köbm.
Brazília kikötőkre: 11400 tonna.
Egyéb délnamerikai kikötőkre: 1080 tonna.
Nevyorkba: 11408 tonna.
Egyéb északamerikai kikötőkre: 339 tonna.
Délamerikai kikötőkre: 88 tonna.

A behozatal Fiuméba az Adria hajók útján kitért összesen 10.234 m. mázsát, és 13 köbmétert, és pedig:

Angol kikötőkből: 9218 tonna.
Francia kikötőkből: 388 tonna.
Olasz kikötőkből: 20 tonna.
Görög kikötőkből: 132 tonna.
Délamerikai kikötőkből: 368 tonna, és 13 köbm. áru.
Osztrák kikötőkből: 67 tonna.

A Fiuméből eszközölt kiviteli, és viszont a Fiuméba irányuló behozatali áru forgalom kívül a társulat hajóit, az egyes külföldi kikötők közt is nagyobb terjedelmű áruforgalmat közvetítettek, melyről legközelebb fogunk érdemleges véleményt mondani.

A Brit-Indiába szállítandó áruküldeményeknek a származási hely föltüntetése.

Bombayban székelő főconsulunk jelentése szerint az áruk kereskedelmi megjelölését szabályozó s Nagybritanniában 1888. évi január hó 1-én életbe lépett „Merchandise Marks Act 1887” című törvény határozatai Brit-Indiára is kiterjesztettek s ott 1889. év április hó 1-én hatályba fogtak lépni.
Minél fogva figyelmeztetnek az érdekeltek kö-

lőtagatását, vagy azt, mint vitték őt be a Sybilla-barlangba. Mig ugyanis hallgatta, mint veszekedeznek egymás közt a vezetőre ajánlkozó lazzaronok, egyszerre csak nekigyürkőzött egy izmos fickó, derékon megragadta s hátrára kapta őt, szájába égő szövétneket fogott s négykézláb mászott a barlangba, — mialatt meglepetésében csak egy szóval is tiltakozhatott volna. De legalább példát adott kíséretének.

Bejárta Pompéjút is, melyért főképp. Bulwer költeménye után rajongott s bejárt minden helyet a közelben, ami csak az általa jól ismert klasszikuskorra emlékeztethető; de nem nézte meg a Sol-fátara gyárait. Klasszikus földön, hol istenek és nymphák futkostak narancs- és babér-ligetekben, hol távis helyett a loé terem, hol az ég oly derült, oly kék égő aranyhevelében oly diadalmasan sütt a nap, hol a hold tündöklőbb, mint északi égbajlat alatt a déli nap, — hol mindig szemünk előtt lájuk a Vezuvot, mely lángoló és szikrázó torkán ünnepelesen ünti ki a műhelyeiben egybeolvasztott égő lávát — ott menjen ő riddeg gyárat nézni?

Nem is ment el. De nem lett volna

rők, hogy a Brit-Indiába való bevételre szánt áruküldemények megjelölésénél ugyanazt az eljárást kövessék, mint a „Közgazdasági Értesítő” f. é. február 14-én megjelent 7. számának 424. és 425. lapján az Angliába való bevételre szánt áruküldemények megjelölésére néve figyelmeztetést ajánlatott, vagyis hogy az ezen áruk származására néve kétélyre oló szolgáltató mindenemű megjelölés használatától tartózkodjanak s az általuk esetleg használt kereskedelmi megjelöléseket vagy védjegyeket, minden kétség kizárása végett, világo-, szembetűnő és letörölthetetlen betűkkel „Produce of Hungary” vagy „Hungarian Produce” vagy más ily származási helyet világosan föltüntetve, angol megjelöléssel egészítsék ki, mert különben kiteszik magukat annak, hogy a brit-indiai vámhivatalok által érzékeny pénzbírságnak vetteknek alá s áruik lefoglaltatnak.

Egyszersmind figyelmeztetnek az érdekeltek körök, hogy a Brit-Indiára néve életbe léptetendő törvény 12 §-a egy új intézkedést is tartalmaz, melynél fogva az Indiába bevitt, végszámsra csomagolt áruk oly bélyeggel láthatók el, a melyen a vég hossza yardokban feltüntetendő. Ezen intézkedés azonban, eltérőleg a törvény többi rendelkezéseitől, nem 1889. év április hó 1-én, hanem 1889. év augusztus hó 1-én fog életbe lépni.

Vasuti értekezlet Fiumében.

A magyar-gáscországi-adriai forgalomban részes vasutak e hó 9-és 10-kén Fiumében értekezletet tartottak. — Az értekezleten az összes részes vasutak képviselői megjelentek, és pedig a cs. kir. osztrák államvasutak lovag Deyma főfelügyelő, mint az ügyvivő igazgatóság elnöke, továbbá a császári kir. szab. Ferdinánd északi vasut, a lombergi-csernovitz-jászai vasut, a magyar államvasut (Heidl főfelügyelő által

asszony (úgy mondja ő maga), ha a gyárak és kézműipar termékeiből egész nyárlal emléket nem vásárolt volna össze Nápolyban. Annyit, hogy a beszerzés hosszadalmasága miatt egész nappal meg kellett toldania ott mulatása idejét. Angrezani postalovain csak azután hagyhatva, mely ugy elbájolta.

Rómából Flórenczbe ment. Alig várta, hogy lássa ott a medici Venust. A zoiban — ott felejtette magát a palazzo degli Uffizi csarnoka alatt hol a florentin szalmakalapot árulják. Később bejárta a környék falvait és szorgalmasan tanulmányozta a szalma part. S ez jócskán eltérítette eredeti tervétől; mielőtt, ahhoz híven a galeria realéba szét volt, hogy minden más műretek előtt lássa a medici Venust, hogy tökéletes szépségét minden más benyomás elkerülésével élvezze. — előbb mégis végigvizsgálta a palazzo degli Uffizi kincseit, gyakran gyönyörködve a páratlan Niobe-csoportozaton és csak aztán lépett a Tribune szentélyébe, hol Praxiteles ihletének alkotását, a medici Venust őrzi. Mig azonban ennek föltélen hódolattal adózik, elég bátor kimondani azon véleményét, hogy az építészeti remekül

képviselve) továbbá az osztrák-magyar államvasut, a magyar-északkeleti vasut, s végül a kassa-oderbergi vasut képviselői. Az értekezleten a magyar-gács-adriai forgalmat illető és függőben levő tarifá megosztási kérdések lettek megoldva.

A tengerészeti ügyosztály a m. kir. kereskedelmi ministeriumban, melynek főnöke, gróf Bathányi Tivadar, az új szervezés folytán szintén a jelenlegi közmtunka és közlekedésügyi m. kir. ministeriumba fog beosztatni.

A debreczeni kereskedelmi akadémiái tanulók Fiumében.

A debreczeni kereskedelmi akadémiának negyven növendéke, és hat tanára, élőkön Dr. Bayer Ferenc igazgatóval, e hó 11-kén esti 7 órakor érkeztek meg a m. kir. állami vasutak vonalán Zágrábról, hol a város megtekintése céljából több órát töltöttek. — A pályavaron az érkezőket Czink Lajos, Bresinger Lajos, Dr. Feichtinger Elek és Dankl Zsigmond kereskedelmi akadémiái tanárok fogadták az érkezőket. — A vendégek a Deák szállodába szálltak meg s rövid pihenés után társas vacsora volt a nagy teremben, mely alkalommal a fiumei kereskedelmi akadémiái tanárok s mások megjelentek a vendégek üdvözlésére. A társas vacsora alatt elsőnek Dr. Bayer Ferenc igazgató szép beszéddel üdvözölte Fiumét, s a fiúmelekre emelte poharát. — Dr. Bayer beszéde a jelen voltak élénken megtapsolták. Dr. Bayer beszéde után az ifjuság ré-

dicsőített palazzo Pittit nehéz külsejével, egyenes vonalban menő feszes ablakival nem tudta nagyszerűnek találni.

Különbön itt is érdeklődött a népelet iránt, mig másrészt szívesen fölkereste a szalonokat is. Látogatást tett egyebek közt Bonaparte Lajos volt hollandi királynál s a tósoknál nagyhercegnél, ki utazott hazánkban s azt jól ismerte; nem úgy mint a pápa, ki tőle hallotta először, hogy a magyarok nem latinul, hanem a maguk nyelvén beszélnek. Regényfejezettel beváló módon ismert meg egy Flórencz mellett levő kolostort s az olasz nőkről nemcsak a leírások ebbőlönben, hanem az itt-ott hallott pletykák alakjában is tájékozott. Ennek ugyan nincs tehát tudós színe, de annál közvetlenebbül hat, ha nem szabadulhatunk is attól a gyanútól, hogy Róma, Nápoly, Flórencz és Miláno hűlgyei nem épen olyanok is, mint a minőknek a bálókban és páholyokban festették előtte.

Útja különben nem volt vesélytelen és nem egyszer elment a kedve attól, hogy egyedül utazzék. Például, mikor Pármán túl, majd Miláno és Monza közt az úton egy-egy orozva legyilkolt s ha-

széről Strauss Ferenc és Groda Kajetan III. éves hallgatók mondták felkötőket, majd Dr. Feichtinger kereskedelmi akadémiai tanár a betegsége folytán távol volt Mateovich Pál fiúmei kereskedelmi akadémiai igazgató helyett Dr. Bayer Ferenczet, a debreczeni kereskedelmi akadémiai igazgatóját, éltette. Félköszöntőket mondtak még Csik Lajos, Dankl Zsigmond, Bresiger Lajos fiúmei tanárok, Szojka Gyula és Dr. Márk Endre debreczeni tanárok, lapunk szerkesztője, továbbá Antoni Maria fiúmei és Groda Kajetan debreczeni akadémiai tanuló.

Az élénk hangulatot emelte még a debreczeni fiatalság gyönyörű karáéke Szojka Gyula tanár vezetése mellett. — A debreceiek magyar énekére, a fiúmei tanulók szinte magyar dallal feleltek, énekelve az „Isten áld meg a magyart”. — A fiúmeiek énekét a debreczeni vendégek nagy lelkesedéssel és zajos tapsal fogadták. A társaság éjfel előtt osztott szét.

Másnap reggel Bresiger tanár úr kaulozolása mellett a vendégek a vegyészeti gyárat keresték föl, hol a gyár tisztviselői által a legszívesebben fogadtattak. — Kísérletkép a kén és a kén-savas alumínium gyártását mutatták be. Meglepető volt a vendégek, hogy a gyár 97,98%-os kén-savat képes előállítani.

A vegyészeti gyár után a világhírű Whitehead-féle torpedogyárat tekintették meg; a gyárat báró Ricci mutatta meg a látogatóknak s a legnagyobb részletességgel magyarázta meg a torpedókat, s a gép működésének megismerésére céljából egy kész torpedót működésbe tétetett.

Harmadik helyen a helybeli kőolaj-filomító gyárat keresték föl, hol Barac Milutin igazgató és Rechnitz főtisztviselő mutatták meg a petroleum és mellékterméneiknek főleg a paraffinok gyártását minden átmenetében valamint a gyáriáshoz szükséges összes gépeket is megmutatták. — Barac Milutin igazgató egyúttal ama szíves ígretét nyilvánította, hogy hogy a debreczeni kereskedelmi akadémia árusimái szerárának a petroleum és paraffin gyártás összes termékeiből egy teljes gyűjteményt fog rendelkezésére bocsátani.

Délután a Bátor gőzösn, melyet a m. kir. tengerészeti hatóság szíveségből bocsátott a vendégek rendelkezésére, a Quarnero öbölben tettek kirándulást. — A „Bátor” gőzös d. u. 3 órakor indult el az Adamich molról Abbaziába, melynek szépségiben huzamos ideig gyönyörködtek. — A kirándulás alatt a legvidámabb hangulat uralkodott, s a debreczeni ifjuság egyesülve a fiúmei tanulókkal fölolvatta énekelte a szebbnél szebb dalokat. — Abbaziából visszajö-

vet a kirándulók Martinschitzába hajóztak, mely alatt a lakosság részéről lépten nyomon a rokonszeny jeleivel találkoztak.

A kirándulók az esti órákban tértek vissza Fiuméba, s itt megtekinthették az árucsarkokat, köztartásokat stb.

A „Deák” szálloda nagy termében volt társas vacsorára a főgimnaziumi tanárok közül többen jelentek meg, s a vacsora közben ismét kiérett magáért a debreczeni ifjuság énekkara, énekelve a legszebb dalokat, melyeket télénk tapsok kísértek.

Harmadnap a helybeli papírgyár a fiúmei rizehántoló gyár képezte tanulmányi tárgyát, s egyszersmind a Frangepárok kies fekvésű tórsáti várkastélyát tekintették meg.

A kirándulók vasárnap reggel utaztak el Triestbe.

Különbféle hírek.

József főherceg udvara köréből. József főherceg és fenséges családja fiúmei időzése alatt általában visszavonultan tölti idejét a szép „Villa Giuseppe”-i kastélyban. — Klotild főhercegnő asszony itt-ott kisebb sétákat tesz kísérelével e tengerpart mentén, s e hét folyamán a tengerészeti hatóság „Deli” gőzösnön rövid kirándulást tett Abbaziába. — Herceg Turn-Tavis Albert, Margit főhercegnő jegyese, két héten át időzött a főhercegi udvarban. A rokonszeny megjelenésű és deli külsejű ifjú herceg e hó 10-kén utazott el kísérelével együtt rendezőzködési helyére Regensburgba. József Ágost, és László főhercegek fia a husvéti ünnepekre a Holt-ház apát kísérelében fenséges szülők látogatására Fiuméba érkeznek.

Hajnal Lajos bíboros érsek e hó 10-kén érkezett meg Fiuméba. Kísérelében van Dr. Valilora kanonok, és Dr. Velics orvos. — A bíboros érsek néhány napi időzés után Fiuméből Abbaziába tette át lakását, hol üdülés céljából huzamos ideig marad.

Gróf Zichy Ágost kormányzó e hó 7-kén utazott el Budapestre, hogy a főrendi ház legközelebbi ülésén jelen lehessen; gróf Zichy Ágost kormányzó a tegnapi érkezett vissza Fiuméba

keltettek benne; utóbb azonban, midőn lábai alatt látta „az egész világot”, a merészség kimondhatatlan érzete töltötte el. A dél a híres klastromban érte s azután meglehetősen hőviharban, nagy hó-fúvások közt indult tovább, még pedig részben gyalog, de csak addig, míg vezetője lábára nem lépett. Akkor ismét kénytelen volt felkapaszkodni ösvére hátára.

Courmajeurán túl először a Col da le Seignetiől látta a Mont-Blancot, mely körül — többnyire gyalog — tett útját szép n. élénken írja le. Az első éjszakát a Bon-homme egy pásztorházában diideregte végig. Másnap, több helyütt térdig hóban gázolva, elérte a Bon-homme 2442 méter magas tetjét, hol egy nyomorult pásztoroknyóhóban kipihenve fáradalmait, Nant Bourantra léjtett lefelé. A szent-gervaisi hosszú, szűk völgy lépeszözetes földmívelése parasztjainkat juttatta eszébe; ha látnák ezeket a valaményes ágyagnagságú buzaföldeket!

A Chamouny-völgyben már csoportosan járó turistákkal találkozott s onnan, két vezetével, maga is fölment az Anvertre, sétálgatott a Mer de glaceon, magának a Mont-Blancnak megmászásá-

Személyi hírek. Lánczy H. a budapesti kereskedelmi bank igazgatója, ki fontosabb üzleti ügyekben városunkban tartózkodott, e hó 9-kén utazott vissza Budapestre. — Báró Bibra honvédezredes e hét folyamán városunkban tartózkodott. — Zubovics Fedor honvéd huszárszázados, a torpedó osztály parancsnoka városunkban időzik. — Ciotta polgármester több napi távollét után visszaérkezett Fiuméba.

Római kat. magyar isteni tisztelet. A Szt. Vito templomában ismét lesz alkalmunk magyar hitshónoklatot hallgatni. — Czobor Gyula, ki szép egyházi szónoklataival már nem egy ízben vonta magára a fiúmei magyar ajkú lakosság figyelmét, a legközelebbi husvét vasárnapján d. e. fél 10 órakor fog magyar szent beszéd-t tartani a Szt. Vito templomban. — A szent beszéd után ugyancsak Czobor Gyula hitshónok csöndes misét fog tartani, mely alatt s ezúttal először — magyar egyházi énekekben is lesz alkalma a híveknek gyönyörködni. — Az énekrészeket a helybeli Mária árvaház növendékei fogják énekelni.

Csapatszemle a fiúmei honvéd laktanyában. — A 20-ik honvéd gyalogsági feldandárnak parancsnoka báró Bibra Frigyes m. kir. honvédezredes, a fiúmei keretszázad fölött e hét folyamán híron napon át szemlét tartott. — Az alezredes úgy a gyakorlatok, mint a ezéllővészet s általában a honvédek képzettsége minden tekintetben kielégítette. — Báró Bibra egyidejűleg megvizsgálta a díszes honvédlaktanyát, s az ott tapasztalt mintaszerű rend és tisztaság, valamint század fejelemzett magartatása fölött Gillyén Árpád honvédszázados századparancsnoknak valamint a derék tisztí karnak meglegedését fejezte ki.

Isteni tisztelet a helybeli reform. egyházban. A helybeli egyesült reform. egyház imaházában az isteni tisztelet az alább felsorolt napokon a következőkben fog megtartani: a f. hó 21-kén (úrvacsora kiostításával), május hó 12-kén, május hó 30-kán, és június hó 10-kén magyar nyelven, ellenben a f. hó 19-kén, és 22-kén (úrvacsorával), május 5-kén és 19-kén, június 9-kén és 23-kán német nyelvű istentisztelet fog tartani.

A földművelési bizottság elnöke, ki élénk tevékenységet fejt ki, a közhasznú *crisotem* növény meghonosításán, értesíti a közönséget, hogy e növény magvaiból még mindig rendelkezésre áll egy csekélyebb mennyiségű készlet. — A bizottság intézkedési folytán a közelmult napokban egy nagyobb növényküldemény érkezett meg Olaszországból Udineből és Grézből, s e növények részben a „Giardino Pubblico” (népkert), részben pedig az ugyan rendezett Zichy tér díszítésére fognak fordítottatni.

Néppünnepély József főherceg és Klotild főhercegnő asszony tiszteletére. József főherceg és Klotild főhercegnő asszony ezúttalokadalmi alkalmából a földművelési bizottság fényes néppünnepélyt tervez a Giardino Pubblico-ban. — Az ünnepegy rendezésére Gelléich János el-

ra azonban már nem mert vállalkozni, hanem visszasiétt Chamounyba s onnan Martignybe, majd a Rhóne völgyén Genfbe.

Ha már általában véve nem ragadták el a nyereségen, borralalón, túlságosan kapkodó svájcziai, maga Genf sem lekesíti annyira, mint azt oly buzgó protestáns nőtől várni lehetne. Tiszta erkölcs, takarékos munkásság, műveltség, egyúttal azonban a képzeletet esapongását elnyomó, önzéssel vegyült szűkkezűség — szóval, úgymond, a protestantismus szoros jelleme uralkodik az egészben. „Respublicai egyenlőséggel álmódózik!” — kiált föl utóbb: — Ne válaszszátok Genfet ideáltozt typosává. Ennek emberi egyenlőséget hirdető phiosophusa képzelt republicájához selavok tartoznak! S megrója Calvin túrelmetlenségét, „hitvány, neveléses hiúságát”. Annál nagyobb tisztelettel adózott neki „Apolló lantjának újonnan fel-falalója”, a mint ugyankkor a ferneyi vendégkönyve bejegyezte magát — egy cseh muzikus.

S ha ott a vén kertész untatta viszszaemlékezéseivel, emitt, a Genfi tavon tett csónakútjában, Byron volt hajója

nöklete alatt, Brelich Ernő tanácsmok, Malle Parziale, városi képviselő, Milce-nich Péter tanácsnok, és Carminati G. tanítóval, bizottság alakult, mely az ünnepegy napját a f. évi május hó 12-kére ohajtotta kitűzni. — Miután azonban, a f. évi május hó 11-kére a Ciotild gyermekmenhely javára is lesz ünnepegy, az előbbinek megtartását a bizottság szent Vitus és Modestus városunk védőszentjeinek napján, vagyis a f. évi június 15-kére határozta el.

Helyi érdekű vonatok Fiume és Fuzine közt. A legközelebbi nyári időszak alatt, mint értesülünk, Fiume és Fuzine nyaraló hely közt rendszeres vonatok fognak közlekedni. — E vonat közlekedését ama közönség ohajára létesítik a magyar királyi állami vasutak, mely a legutóbbi időben a nyári időszak alatt nagyobb számban szokta fölkeresni az egészséges regényes fekvésű Fuzinét.

A sárgaláz Braziliában. A sárgaláz Braziliában még egyke tart. Rombauer Tivadar Rio Janeiroban tartozkodó hazánkfián kívül, ki a veszélyes hajból szerencsésen fölűlt, még gróf Szápáry Károly tengerész kapitány is megbetegedett, azonban ez utóbbi is, mint azt Rio Janeiroból gonyzók, ma már minden veszélyen túl van.

A m. kir. állami vasutak bevétele. A m. kir. állami vasutak a f. évi márczius hó 26-tól ápril 1-ig, 90.561 utas és 129.612 tonna áru után összesen 616.028 forintot vettek be. — Az összes bevétel a f. évi január 1-től ápril 1-ig 8.524.418 forint, vagyis 1.6.632 forinttal több, mint az előző év megfelelő időszakában.

A fiúmei állami építkezésekről. A „Magyar Salona” legutóbbi fizetésében a magy építésszek legújabb művei között, ismertetve vannak a Hubert és Mory budapesti építésszek által tervezett fiúmei állami épületek is. Ez építkezésekről a Magyar Salona a következő írja: „Fiumében Hubert és Mory gróf Zichy Ágost kormányzó Ó excellenciájának védnöksége alatt három jelentékeny épület emeltek az állam számára. A magyar királyi tengerész-hatóság palotája Fiumében négy oldalról szabadon áll, alkotás, magas parterrel, mezzaninnal s egy emelettel. Az épület két udvarát a lépcsőház választja el, és széles világos menetek közvetítik a könnyen áttekinthető közlekedést a hivatalokkal. A szerves, tiszta alapvetés előnyösen különbözteti meg más állami építéstől. A homlokzat olasz renaissance-modorban van kivite és a talajviszonyok kedvezőtlenége (tengeri feltöltés) és az épület nagysága mellett valóban nagyon csekély volt a felépítésért megállapított összeg. — A Scarpa-téren fekvő magyar királyi vámház Fiumében az egyemeletes Ürményi-féle palotából lett felállítva, a mennyiben még két emeletet rak-

tartotta szóval, addig, míg 5 forinttal el nem hallgattatta, hogy ne háborítsa gondolataiban, melyekből ily üzletszerű beszéd oly könnyen kiábrándíthatná. S még közelebb állt a kiábránduláshoz, midőn látta Byron egykori házában a mostani lakók család boldogságát „Mi lehet a földön méltó arra, hogy e boldogságot érte oly könnyedén eljartszodjunk?”

Coppeten, Stael asszony szüleinek sirjánál, atyjára gondolt, szemei megteltek könnyel, — azután kocsira ült, csakhamar túljutott Svájez határára és francia földre ért. Itt azonban végződik könyve, mely „Olaszoni és Svájezi utazás” czimrel Kolozsvárott 1842-ben két kötetben jelent meg. Kár, hogy egyet sem adott ki benne azon tájképek közül, melyeket útközben sajátkezűleg készített.

A rákövetkező évben, 1843-ban jelentek meg gróf Csáky Antalné, szül. báró Vécsey Anna utazási vázlatai Olaszországról. Irodalmi csekélységnek nevezi könyvét s a jótékony czéllal indokolja annak kiadását. Pedig arra ugyan azon Pichler Karolina biztatta, kihez Artner Teréz is intette útleveleit. S nem azért biztatta, „mintha az új, még ed-

tak, az u...
úgy hogy...
iskola, a...
harmadik...
főnn. —
pézügyi...
tén min...
lokzat a...
nelhez...
és lakás...
ni, de m...
hagyandó...
pásan van...
ce-modor...
rú formá...
a Via Mol...
kalmasan...
kot Huber...
sége fel...
ház és pé...
rányozott...
lépték, de...
két épület...
igazgató...
kell még...
építéssz...
tokat mag...

Tol...
loncok els...
minister...
vetkező k...
belügymin...
az iránt...
nem az o...
továbbtar...
nem Fium...
tátni, ez...
ezen irány...
tandó to...
mába tov...
esetet a...
nak előre...

Az...
ból, Gond...
kü művéb...
képmellék...
és mérnök...
adatokat...
úgy a ter...
ülviszálga...
nak tárgy...
rői munk...
vasutépít...
nyamúvek...
fizetendő...
ban a te...
minden sz...
s magukr...
hasznos tá...
ez adatok...
erősített...
lati képe...
gyetemi...
vácsolt va...

Jóka...
vérek ki...
utca 1.)...
és 86. f...
dult „A...
9. füzete...
mából leg...
tet kieme...
elénk, ho...
nek leír...
nak mere...

dig nem...
modorba...
gészen...
tatkozók...

Nem...
Artnerév...
tanók ö...
sorolja t...
ra” esél...
ba egy...
naplójá...
hogy in...
dalmi me...
Egyé...
gotné g...
fürdeje...
törödni...
lanatbar...
naszkod...
pest mé...
me. Izé...
szerette...
amaz ut...
a pestis...
gyón fá...
Csáky...
nek szí...
s mig V...
temetés...

tak, az udvar lépcsői pedig át lönek alakitva, úgy hogy most az első emeleten van a polgári iskola, a másodikon a pénzügyi hatóság, míg a harmadik emeletet magánlakásoknak tartották fenn. — Impozáns és hatóságos a m. királyi pénzügyi igazgatóság palotája Fiumében, szintén mind a négy oldalán szabadon. A főhomlokzat a korzó felé fordul. Az alaptervet igen nehéz volt kivinni, mert nemcsak a hivatalok és lakások követelményeinek kellett eleget tenni, de még egy eléggé világos udvar is volt hagyandó. A beosztás pompás és a feladat pompásan van megoldva. A tiszta olasz renaissance-modorban tartott homlokzat nemes, egyszerű formával bír el a hatást, míg a korzó és a Via Molónak szegletén az állam ezimer alkalmasan van elhelyezve. — Fényes bizonyítékot Hubert és Mory tisztessége és becsületessége fölül azon tényben találunk, hogy a várnáz és pénzügyi igazgatóság épületeinél előirányozott összegeket nem csak hogy át nem lépték, de megalkarításokat is eszközöltek. Mindkét épület keresztül vitelénél Szobovics finác igazgató kiváló érdemeket szerzett. — Meg kell még részünkről említenünk Biffi Iván műépítést, ki a cég képviselőjében a munkálatokat nagy szakértelemmel foganatosította.

Toloncszállítás Fiumén át. A külföldi toloncok elszállítása ügyében a m. kir. belügy-minister az ország törvényhatóságaihoz a következő körrendeletet bocsátotta ki: A cs. kir. belügyminiszterium részéről panasz elmentvén az iránt, hogy a Magyarországból toloncok a nem az olasz határszél felé, hanem a tengeren továbbvitandó toloncok a tolonchátóságok által nem Fiuméba, de Triestbe szoktak toloncoltatni, ezennel utasítom a törvényhatóságokat, hogy ezen irányban a tengeren túlra hajón továbbvitandó toloncokat jövőben minden esetben Fiuméba továbbítsa s minden egyes toloncozási esetet a fumei illetékes külföldi konzulátusnak előre tudomására hozzon.

„Az Építési Tanácsadó” című vállalatból, Gonda Béla műszaki tanácsos a közérdeklő műtől megjelent a „második füzet három képmelléklettel. E füzet tartalmazza az építési és mérnöki munkálatok díjazására vonatkozó adatokat és utmutatásokat a tájékozást nyújtó új a tervezet mint az építészeti és felülvizsgálatot járó díjazások iránt. Külön vannak tárgyalva az épületek tervezése, a földméri munkák út- és hidépítési, vízszabályozási, vasutépítési, vízvezetési és csatornázási s bányaművek tervezése és végrehajtása fejeiben füzendő tiszteletdíjak és jutalékok, kapcsolatban a teendők részletezésével. Építészeknek, minden szakbeli mérnököknek, vállalkozóknak s maguknak az építőknél különösen föltte hasznos tájékozást és felvilágosítást nyújtanak ez adatok. A füzethez mellékelve van az Orsz. érdekezési egyesület budapesti palotájának távlati képe az alaprajza. (Czigler Győző megegyetemi tanártól) egy igen díszes, stílszerű kovácsolt vaskapu rajza. — A füzet ára 30 kr.

Jókai Mór újabb regényének Révai testvérek kiadásában (Budapest, IV. ker., Váci-utca 1.) megjelenő füzetéből megkaptuk a 85. és 86. füzeteket, illetve a legújabbban megjelent „A Halközlöny” című regényből a 8. és 9. füzeteket. E füzetek elmagadóan szép tartalmúak legyenek, mely két hajó-című fejezetből kiemelünk, mely oly remek jeleneteket tár elénk, hogy azt sem tudjuk, a tenger fenségének leírása, avagy Lándorynak a lélekülműveinek merengése a szebb, klasszikusabb-e, azt

dig nem hallott dolgokat sajátos vonzó modorban ismerteti s adja elő. Az egészen, világos elme s mély érzelem mutatkozik.

Nem válnék e könyv javára, ha akár Artnerével, akár Pagetnéjével hasonlítottuk össze. Ezeket ő maga is azok közé sorolja talán, kik az „igazság javítására” csábították magukat, hogy naplójukba egy kis poézist hozhassanak. Az ő naplója igen is tárgyias; néha annyira az, hogy inkább alapfelár már, mint irodalmi mű. Nem is szánta annak.

Egyéniségük is egészen más. Ha Pagetné gondatlanul szökdőcsel Caracalla fürdőjének omladékain s keveset látszik törődni a veszélyrel, mely a másik pillanatban róvá várt, — ő már gyakran panaszkodik rossz lábaira, melyekhez képest még mindig igen ifjú éltes szellem. Izlésük sem egyezik. Pagetné nem szerette Petrarát, — ő lelkesedik érte; amaz undorral vonult vissza Flórenczben a pestist feltűntető husz szobából, ő nagyon járta, hogy meg nem tekinthette. Csákytét előrehaladottabb kora az életnek szigorúbb megítélésére készítette s s míg Velenczében „lelkekben” követ egy temetést, melynek kísérője nem akadt,

sem tudjuk, a távozó, avagy az érkező hajót kísérőjük-e nagyobb figyelemmel. És a katasztrófa leírása, a mint a hajó súlyos, a mint annak az ezer embernek a halálordítása, melyben utolsó lélekzetét kiadja, megrendült ott a vízek mélységében, hogy az egész tenger, mint valami óriási hangszert, visszhangzott bele; ez volt aztán a dal!... Tud-e még ilyen szépen írni, tud-e valaki tollának hatalmával így elbűvölni mint Jókai? — Am diésérjük a francziák Daudetjüket, rajongjanak a németek Spielhagenjüket, — mi az írók eszményképét Jókainkban látjuk megtestesülve és az ő műveinél szebbeket nem produkál külföldi írodalom.

Mindenesetre igen életrevaló eszme volt Révai testvérektől, hogy a legnagyobb magyar író műveit ezeknek füzetes kiadása és a füzetek rendkívüli olcsó ára (29 kr.) által mindenkinél megszerezhetővé teszik. Mi csak teljes elismeréssel adóztatunk ezért a kiadónak, kiket nemcsak az erkölcsi, de az anyagi jutalom is megillet, mit csak a tömeges pártolás teremthet meg. Jókai műveiből elég lesz egy mutatófüzetet megfogadni, a többi okvetlenül utána rendelni mindenké. Előfizetés czéljából legjobb egyenesen a kiadóhivatalhoz (Budapest, IV., Váci-utca 1.) fordulni.

Ujabb fekbérkedvények a fumei állomáson. A hazai gabona- és liszt-ki-vel támogatására Fiumében az alábbiakban felsorolt további fekbér kedvezmény engedélyeztetett: és pedig f. é. április hó 1-től kezdve visszavonásig a Fiuméba érkezőtengeri kivitelre, rendelt és vasuti, vagy vasuti kezelesben levő raktárakba betárolt gabona és liszt küldemények a 21 napi fekbér mentes idő letlele utáni első héten kocsinként és megkezdett hetenként 1 frtyi mérsékelt fekbér illetékben részesülnek. Ezen időn túl ilyküldemények után megkezdett naponként és 100 kgrként 0.5 krnyi fekbér számítatik fel.

Pályázati hirdetmény. A m. kir. államvasutak igazgatósága az 1889 ik évben összes vonalai részére szükséges sárga és vörösréz czikkell szállítását biztosítani ohajtván az iránt nyilvános pályázatot hirdet. Az ajánlatok legkésőbb 1889 május hó 10 én betérjendők a bányapénz pedig 1889 május hó 9 ig beküldendő. A pályázatra vonatkozó részletek a m. k. államvasutak anyag és leltár-beszerzési szakosztályánál (Budapest Andrássy ut 73 sz.) megtekinthetők vagy a megállapított év előzetes lefuzése mellett a budapesti nyomtatvány-osztálynál posta útján is megszerezhetők, megjegyezvén, hogy a különleges szállítási feltételekért 15 kr. az általányi feltételek pedig 25 kr. fizetendő.

Möcs Zsigmond

felelős szerkesztő.

a Como-tó vidékén valóságos gyönyörűségeket lel a „telem-házak” szemlélésében. Mint író, mögötte marad Pagenak. 12. iven akaria vázolni Ejszaki-Olaszországot, Tyrolt és Salzburgot s az elbeszélés arányának rovására hosszasan tudósít arról, 1815-ben mint szakadt le Velenczében a nagy esatornán épített új hid. — Lodi ismertesse helyett a háborúrol elmélkedik, majd egész terjedelmében közli Hofer Andrást utolsó levelét, beszédét; s míg csaknem észrevétel nélkül halad el valóságos remekművek mellett, hosszasan ismerteti az innsbrucki kápolna 28 szobrát.

A művészetben valóban járattanak, profán izlésűnek mondja magát, egyes megjegyzései azonban igazolják azon észrevételeit, hogy a flórenczi Ufficiában és Tribunában műértő, műkedvelő lett, mielőtt sejtette volna. S úgy látszik, az volt már Velenczében, hol különös együvé állításként találta, hogy Magdolnát és Venust a Barbarigo palota ugyanazon termében helyezték el; vagy, hogy Magdolnát nyitott ajkakkal festette a művész, ki pedig lelki szenvedést, szellemi fájdalmat így nem ábrázolhat sikerrel.

Pénzkölcsön

közvetítettik önálló, elfogadható társadalmi állásban levő egyének részére, u. m. iparosok, kereskedők, hivatalnokok, katonatisztek, magánzók, bir- tokosoknak stb., ugyszintén hölgyeknek is módhoz képest 100 frttól 2000 frtig, mint magán személyhitel, kömnyű havi vagy három havi törlesztésre

6%-os kamat mellett
ingatlanok betáblázására

1000 frttól bármily összegig, tetszés szerinti amortizációra esetleg amortizáció nélkül 4 1/2 és 5%-ra.

Convertálások (átiratások) kölcsönügyletek, hitelműveletek előnyösen eszközöltetnek. Megbízások diskretil és pontosan teljesítetnek. Bővebbet.

Steiner G. A. Budapest

Gróf Károly-utca 12.

Levélbeli megkeresésekhez 3 drb. válaszcjegyet csatolandó.

Lechner József

cs. k. udvari szállító és ő cs. k. Fensége József főherczeg udvari szállítója

BUDAPESTEN, Váci utca 7. sz. ajánlja 81 év óta fennálló

Óra-Raktárát

Óra-Raktárát

olcsó árak és kezeség mellett.

Női remontoir-órák:

Nikkel-órák frt. 13. — acél-órák frt. 18. — Ezüst-órák frt. 16. — aranyórák kristály üveggel frt. 25. — aranyórák dupla fődéllel frt. 35. —

Férfi remontoir-órák:

Legkifinálabb nemű valódi svájci nikkel-órák vasúti szolgáltatásban levőknek, gazdákknak, munkásoknak stb. frt. 12. — Acél-órák heger művel frt. 15. — Ezüst-órák kristály-üveg és horony-művel frt. 20. — Ezüst-órák dupla fődéllel és horony-művel frt. 24. — Arany-órák kristály-üveggel és horony-művel frt. 40. — Arany-órák dupla fődéllel és horony-művel frt. 55. — Szíves megbízások a vidékről utánvét mellett foganatosítanak. Javítások kezeség mellett legjobb eszközöltetnek.

1885. év. Az budapesti országos általános kiállításán az első díjjal kitüntetve.

PILÁT PÁL

hangszergyáros, Budapest, Kerepesi-ut 17.

ajánlja mindennemű vonós-, fuvó- és lüto-hangszereit, húzó- és szájharmónikáit valamint ezek kellékeiből dúsan felszerelt raktárát. — Javítások elfogadotnak. — Használt hegedűk becsérletetnek. — Legújabbban megjelent képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

ALAPITTATOTT 1874.

MAUTHNER ÖDÖN

magkereskedése

József főherczeg ő cs. és k. fensége udvari szállítója

Budapest, Koronaherczeg-utca 18 sz.

A n. é. gazda- és kertészközönség figyelmébe ajánlja

mindennemű

here-, fű-, takarmányrépa-, konyhakerti-, virág- és erdei magvakkal

duasan elátott raktárát.

A cég mindama kiállításokon, melyeken részt vett, mindig az első díjjal lett kitüntetve.

A cég főárjegyzéke, mely 164 oldalra terjed és a magárjegyzékek közt a legnagyobb és legrészletesebb, kívánatra ingyen és bérmentve küldetik meg.

Február 1-től május 1-ig az üzleti helyiségek reggeltől 7 óráig éjféltől 2 óráig nyitvák és így minden rendelés megbeérkezése napján vétetik elintézés alá.

ELSŐ MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

KADÁSOK Hármegegyedik évi zárszámla 1889. január 1-ől december 31-ig.

BEVÉTELEK VAGYON

Méltagszámla 1888. december 31-én.

I. Tízbiztosítás		II. Szállomány-biztosítás		III. Jegybiztosítás		IV. Egyéb bevételek	
forint	kr	forint	kr	forint	kr	forint	kr
163946	51	432714	24	139371	65	299674	02
95387	99	77053	33	11855	30	61055	28
358965	87	13133	61	370538	09	391298	29
108480	34	14470	27	196295	43	6288165	69
48282	89	10897	75	1929	53	1586470	25
298963	87	1897	75	1329000	31	12617642	10
3055	12	10897	75	85658	37	2390692	30
1787429	65	22908	76	486640	12	6539951	88
1787429	65	22908	76	486640	12	6539951	88
1787429	65	22908	76	486640	12	6539951	88

FIUME

KADÁSOK Huszonhatedik évi zárszámla 1888. január 1-ől december 31-ig.

BEVÉTELEK VAGYON

Méltagszámla 1888. december 31-én.

I. Tízbiztosítás		II. Szállomány-biztosítás		III. Jegybiztosítás		IV. Egyéb bevételek	
forint	kr	forint	kr	forint	kr	forint	kr
28243	29	432714	24	139371	65	299674	02
95387	99	77053	33	11855	30	61055	28
358965	87	13133	61	370538	09	391298	29
108480	34	14470	27	196295	43	6288165	69
48282	89	10897	75	1929	53	1586470	25
298963	87	1897	75	1329000	31	12617642	10
3055	12	10897	75	85658	37	2390692	30
1787429	65	22908	76	486640	12	6539951	88
1787429	65	22908	76	486640	12	6539951	88
1787429	65	22908	76	486640	12	6539951	88

A z i g a z g a t ó s á g:
Harkányi Frigyes, Lévay Henrik, Örmödy Vilmos,
 Igazgató-helyettes: **Ulmann Károly Pál,** igazgató.
Jeney Lajos, a központi könyvezés főnöke.
Kacvinszky János, életbiztosítási könyvvivő.
A f e l ü g y e l ő b i z o t t s á g:
Tornai Schocserger Zsigmond, Szitányi Izidor.

Pecz Vilmos életbiztosítási osztályfőnök
 A fenti zárszámlákat és mérlegeket megvizsgálván, azokat a törvényben s az alapszabályokban meghatározott elvek szerint, készültnek és azok egyes tételeit a fenti és segédkönyvekkel teljesen megegyezőnek találunk.
 Budapest, 1889. március hó 14-én.

László Zsigmond,
 Budapest, 1888. december hó 31-én.